

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на тема:

”РОЛЯТА НА МЕДИИТЕ ПРИ РЕПУТАЦИОННИ КРИЗИ”

на Ина Борисова Бачева, докторант в катедра „Комуникация и връзки с обществеността” на ЮНЕСКО на СУ”Св.Климент Охридски” за присъждане на образователна и научна степен „доктор”, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Кризисна комуникация).

Научен ръководител: доц. д-р Чавдар Христов

Автор на становището: проф. д-р Маргарита Йорданова Пешева , ВТУ "Св.св.Кирил и Методий".

1.АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Избраната тема за докторска дисертация е много актуална, дори гореща- от гледище на световните практики на тероризъм, етническото противопоставяне, локалните войни и природните бедствия. Да се направи изследване какво е влиянието на медиите върху развитието на няколко институционални кризи у нас и прерастването им в репутационни кризи е особено важно. Както по отношение на превенцията, която институциите са длъжни да прилагат, така и по отношение на развитието на медийните стандарти за отразяване на институционална криза, която често еволюира в криза на обществено доверие. Това е важно за формирането на подходяща медийна среда и налагането на приемливи медийни брандове- на отделни социални действия и публични личности.

Правилен е избраният методически подход на който се основава дисертационния труд. Докторантката Ина Бачева да разгледа този проблем в контекста на няколко големи институционални кризи в България ,

възникнали в период от три години и половина, като ограничи фокуса на развитието им до тяхното отразяване в онлайн сайтовете на трите големи национални телевизионни програми - **БНТ, bTV и Нова телевизия**.

Научно правомерно е докторската дисертация да представи този проблем в теоретичен и в практико-приложен контекст. Докторантката показва сериозни познания на проблема в научната литература, но нейният анализ се опира на изследователската процедура case study, която разглежда всеки отделен случай на основата на богата фактология. Тя последователно разглежда 6 основни институционални кризи, случили се у нас в периода 2010-2013г. Това придава на дисертационния труд голяма актуалност и доказателствена стойност.

2. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЕСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Дисертационният труд се състои от **Увод, пет глави, заключение, приноси и приложения в размер на 241 стр.** Първа глава е теоретична, тя представя дефинициите и понятията в научните изследвания, които се *отнасят до явленията криза, репутация, връзки с обществеността, убеждаване и влияние*. Ина Бачева прави критичен и задълбочен преглед на различни теории и научни дефиниции, които показва, че тя отлично познава научната литература по темата, и притежава нужната професионална компетентност да изследва този важен научен проблем. **Втора глава** е посветена на телевизионното отразяване на няколко големи институционални кризи- кризата в здравеопазването; протестите #ДАНС withme, протестите срещу монополите в енергетиката. Разгледаните информационни единици са представителни за медийното им отразяване от националните програми БНТ, bTV и Нова телевизия. **Трета глава** разглежда отразяването от трите национални програми на институционални кризи, които съдържат заплахи за националната сигурност и за живота и здравето на засегнатите хора. Тук са разгледани някои фрапиращи случайна взривове на петолъчката и терористичният атентат на летище "Бургас". **Четвърта глава** разглежда телевизионното отразяване на институционални кризи, породени от природни бедствия- наводнението в с. Бисер и земетресението в района на гр.Перник. **Пета глава** обобщава използваната

методика и журналистическите техники и похвати за медийно отразяване на кризисни ситуации.

Представената библиография включва близо **100 заглавия**, по-голямата част от които са на латиница. Ккато приложение е представен Доклада до Европейския парламент и съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка от 22 януари 2014г.

Като цяло, структурата и съдържанието на дисертационния труд напълно отговарят на необходимите изисквания, които се предявяват към една докторска дисертация. Дисертационният труд почива върху добре дефинирана методика, много добре представени и защитени изследователската теза, основни цели, изводи, научни приноси и приносни моменти. Той се отличава с много ясен език и стил, отделни научни тези се поднасят полемично, с нужната критична дистанция.

3. НАУЧНИ ТЕЗИ И ПРИНОСИ

В дисертацията отлично се представят, анализират и доказват следните научни тези и приноси:

3.1. Вярна е **основната изследователска теза**, представена в дисертацията: медиите действително са основният фактор, който най-често превръща институционалните кризи- в репутационни. Ина Бачева я доказва много убедително с разглеждането на поредица от институционални кризи и тяхното отразяване в информационните масиви на ТВ програмите БНТ, bTV и Нова телевизия. Тя привежда достатъчно сериозни доказателства за съществуването на пряка зависимост между добрата репутация на институциите и тяхната степен на откритост към медиите, която се дължи и на намаляващата дистанция между медиите и обществото.

3.2. В дисертацията правомерно се извежда сравнително нова функция на медиите- освен да информират, образуват и развличат, **и да помагат** на институциите и обществото в условията на кризи. Подчертава се единството на медийния свят и гражданското общество, все по-голямата медийна чувствителност към разнообразните кризи в обществото, което се изразява в усилване на преките репортажи и човешките истории в новините, в

търсене на средства и методи за повишаване на обществената значимост на разнообразни теми и проблеми, които имат телевизионно отразяване.

3.3. Научен принос на дисертацията е предложеният цялостен подход за анализ и осветяване на комуникационната връзка между институционалната криза и обществото, която се опосредява от медиите. Този подход се разглежда чрез комуникационните практики в областта на информацията, развивани от трите национални телевизионни програми. Научен принос е анализът на различни кризисни ситуации и прилаганите от националните ТВ програми техники за медийно влияние и възможност за превръщане на една институционална криза- в репутационна. Ина Бачева формулира и убедително доказва тезата, че медиите (по-конкретно- националните ТВ програми) са ключов посредник и трансформатор на превръщането на институционалната криза- в репутационна.

Дисертацията съдържа и редица приносни моменти:

3.4. Тя има много добре разработена приложна част, в която се анализират 6 институционални кризи в различни социални сфери. Добре аргументирана и защитена е основната теза на докторантката, че зле планираната, организирана и реализирана комуникация в условия на криза, която не се основава на професионални принципи и правила, съсипе публичната репутация на институциите, и нанася повече вреди, отколкото реалната криза.

3.5. Впечатляващ е емпиричният обем от информационни съобщения, които са разгледани в дисертационния труд, в рамките на изследователската процедура case study. Анализът на тези 6 институционални кризи се осъществява с помощта на **5600 публикации**, взети от онлайн сайтовете на трите най-големи национални телевизионни програми у нас.

3.6. В дисертацията правомерно се класифицират и осмислят разнообразните журналистически техники и подходи при отразяването на кризи. Ина Бачева дава и някои препоръки за ефективна комуникация преди, по време и след настъпването на едно кризисно събитие, които носят практическа полза за осмислянето на медийното отразяване на кризисни събития, което в последните години се превърна в ежедневие за целия свят.

4. ОСНОВНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ.

Представената дисертация е първо по рода си научно изследване в тази област, което едновременно разглежда 6-те най-важни институционални кризи, случили се у нас в последните три години и половина. Ето защо се отнасям с респект към извършеното научно изследване и постигнатите научни резултати.

Моята основна препоръка към Ина |Бачева по- скоро се отнася до бъдещите ѝ усилия за научно осветяване на този много важен проблем. Предимно в контекста на медийното му отразяване в мрежата - с помощта на информационните сайтове, блогосферата, разнообразните граждански мобилизации. Ролята и значението на дигиталните медии при отразяването на кризи постоянно расте, а конкуренцията между традиционните медии - и гражданската онлайн журналистика става все по- силна. Комуникационните практики вече са твърде широки, дори необятни, а медийните посредници онлайн- все по- силни и социално значими. Съвсем очевидно е съобразяването (вече) на националните телевизионни програми (у нас и по света) с постъпващата отвсякъде онлайн информация .

Кое то неизбежно довежда до много силни влияния върху традиционните медии на дигиталните медии и новите комуникативни практики. По моя преценка, това ценно научно изследване трябва да има свое продължение именно в тази посока. Поне доколкото понятието "медии" отдавна не се свежда само до традиционните медии и техните комуникативни практики. Но и до (вече) голямата намеса на гражданската журналистика (чрез социални мрежи като Фейсбук , чрез информационни сайтове и блогове) в изграждането на медийния образ на една институционална криза, много често- в критичното отношение към медийното ѝ отразяване от традиционните медии. Именно дигиталните медии са новият "медийен камертон", с чиято помощ се налагат новите социални движения и етични практики, свързани с институционални кризи в областта на екологията, ограничаване на генномодифицираните храни, запазване на неприкосновеността на личния живот и онлайн кореспонденцията и др.

Като изхождам от научната значимост и ценност на представения дисертационен труд, препоръчвам той да бъде издаден, за да намери действителната си приложимост за една много по-широка читателска аудитория.

Имам следните въпроси към докторантката Ина Бачева.

1. Коя от трите национални телевизионни програми показва най-добри професионални резултати в медийното отразяване на разгледаните 6 институционални кризи? Или телевизионното отразяване в условията на криза все повече се стандартизира, започва да се основава на стереотипни журналистически техники и жанрови похвати, които не позволяват толкова ясно разграничаване на новинарските подходи между тях?

2. Можете ли да приложите диференциран подход при отразяването на протестите от #ДАНС withme от трите национални телевизионни програми? Доколкото броят на медийните публикации в **bTV** в изследвания шестмесечен период на развитие на кризата са **четири пъти повече** от броя на публикациите в **БНТ**? А броят на публикациите в **Нова телевизия** е с **292 информационни единици** по-малко? Дали това означава, че **bTV** е приложила силов информационен (и пропаганден) натиск върху аудиторията, с което е улеснила развитието на институционалната криза- в репутационна? Обстоятелство, което **БНТ** се е опитала да скрие чрез своеобразна "информационна завеса" пред случващото се?

3. Според Вас, има ли случаи в националните телевизионни програми на субективно медийно отразяване на институционални кризи, което не отговаря на установените професионални стандарти?

5. ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Като имам предвид актуалността и оригиналният характер на извършеното научно изследване, задълбочените познания на докторантката Ина Бачева на този проблем в научната литература, разгледаните 6 институционални кризи с помощта на изследователската процедура case study, реализираните научните приноси, **убедено препоръчвам** на

уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "доктор" на Ина Борисова Бачева, докторант в катедра на ЮНЕСКО „Комуникация и връзки с обществеността” на СУ”Св.Климент Охридски”, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Кризисна комуникация).

София, 6 март 2015г.

РЕЦЕНЗЕНТ: проф.д-р Маргарита Пешева
ВТУ"Св.св.Кирил и Методий"